

**SERBEST ZAMAN KURULUŞLARINDAN YARARLANAN
GENÇLERİN SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ VE İLETİŞİM
BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**

**THE LEVELS OF SOCIALIZATION OF YOUNG PEOPLE BENEFITING
FROM LEISURE TIME ORGANIZATIONS AND INVESTIGATION OF
COMMUNICATION SKILLS**

Gönderilen Tarih: 03/02//2021
Kabul Edilen Tarih: 03/03/2021

Mustafa UYAR

Konya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Konya, Türkiye

Orcid: 0000-0001-6503-0081

Murat ERDOĞDU

Spor Bilimleri Fakültesi, Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye

Orcid: 0000-0002-5324-2236

* Sorumlu Yazar: Mustafa UYAR, Konya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, E-mail: mstafa_uyar@hotmail.com

† Bu çalışma 2018 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Serbest Zaman Kuruluşlarından Yararlanan Gençlerin Sosyalleşme Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi

ÖZ

Bu araştırma, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerilerinin; yaş, cinsiyet eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı gibi bazı değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar taşıyıp taşımadığını belirlemeye yönelik betimsel nitelikli ilişki tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, Konya Büyükşehir Belediyesi ve Merkez ilçelerinde aktif olarak hizmet sunan serbest zaman kuruluşları ve bu kuruluşlardan hizmet alan gençler (13-28 yaş) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise; Tüm evrene ulaşmadaki maliyet ve zaman sınırlılıkları nedeni ile araştırmanın örneklemini, 01 Eylül – 30 Aralık 2017 tarihleri arasında bu kuruluşlardan düzenli olarak hizmet alan ve tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 670 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan Gençlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" kullanılarak elde edilmiştir. Gençlerin sosyalleşme düzeylerinin belirlenmesinde, Şahan (2007)¹⁵ tarafından geliştirilen "Sosyalleşme Boyutundan" yararlanılmıştır. İletişim becerisi düzeylerini belirlemek için ise Korkut (1996)⁸ tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise; Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi, Spearman's korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırma bulgularında Gençlerin sosyalleşme düzeyleri tüm değişkenler açısından incelendiğinde anlamlı fark olmadığı genel olarak sosyalleşme düzeylerinde artış olduğu sonucuna varılmıştır. İletişim becerileri incelendiğinde ise kadınların iletişim becerilerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İletişim becerileri için yaş değişkenine göre 17-20, 21-24 ve 25-28 yaş grubunda yer alan gençlerin 13-16 yaş grubunda yer alan gençlere göre iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu artışın Gençlerin eğitim düzeyleri arttıkça iletişim beceri düzeylerinde artış olduğu söylenebilir. Dolayısıyla serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri artarken iletişim becerilerinin de arttığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Serbest Zaman, Gençler, Sosyalleşme, İletişim Becerisi

The Levels of Socialization of Young People Benefiting from Leisure Time Organizations and Investigation of Communication Skills

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the level of socialization and communication skills of young people benefiting from free time organizations; it was conducted in a descriptive qualitative relational screening model to determine whether there were significant differences in terms of some variables such as age, gender, education level, monthly income of the parents, parental occupation, parental education level and frequency of using free time organizations. The universe of the research, the free time organizations that actively serve in the Konya Metropolitan Municipality and Central Provinces, and the young people (13-28 years) receiving services from these establishments. The sample of the research is; The sample of the research on the reasons of cost and time limitations reaching the whole of the world is composed of 670 participants who were regularly served from these institutions between 01 September - 30 December 2017 and selected by chance sampling. Data on the demographic characteristics of the youth participating in the research were obtained using the "Personal Information Form" developed by the researcher. The "Social Dimension" developed by Şahan (2007)¹⁵ was used to determine the level of socialization of young people. The Communication Skills Evaluation Scale developed by Korkut (1996)⁸ was used to determine communication skill levels. In the analysis of the data; Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H test, Spearman's correlation analysis were applied. In the research findings, when the socialization levels of the youth were examined in terms of all variables, it was concluded that there was no significant difference and the level of socialization generally increased. When the communication skills are examined, it is determined that the communication skills of women are higher than that of men. According to the age variable for communication skills, the young people in the 17-20, 21-24 and 25-28 age groups were observed to have higher communication skills than the younger ones in the 13-16 age group. It can be said that this increase is the increase in the level of communication skills as the education level of the youth increases. Therefore, it is seen that the level of socialization of young people benefiting from free time establishments increases while communication skills increase.

Key Words: Leisure Time, Youth, Socialization, Communication Skill

GİRİŞ

Gençlik dönemi, insan yaşamının hem bedensel, hem de zihinsel bakımından en hareketli ve değişken dönemini oluşturur. Çocukluk döneminde oluşan temel kişilik özellikleri yeni kazanılan zihinsel ve ruhsal yetenekler ve dünya görüşü ışığında tekrar ele alınıp değerlendirildiği bir dönemdir. Bu nedenle bu dönem, genç bireyler için ruhsal, fiziksel, sosyal ve kültürel açıdan oldukça çalkantılı bir gelişim dönemidir. Bu dönemde bireyler kendi gelişimini tamamlamaya, kimlik kazanmaya ve yetişkin olmaya hazırlanırken, toplumda daha etkin bireyler olabilmelerini iletişim ve sosyalleşme anlamındaki davranışlarının çeşitli etkinliklerle giderilmesi gerekmektedir²¹. Bu bağlamda insanoğlunun geçmiş yıllardan bugüne kadar, yaşam koşullarında ve hayat seviyesinin yükselmesinde farklılaşmayan üç temel öğe bulunmaktadır. Bunlardan birincisi iş hayatı, ikincisi uyuma, sonuncusu da diğer önemli ihtiyaçlar olarak belirlenmiştir. Bu unsurlardan geriye kalan zaman "serbest zaman" olarak belirtilmektedir. İnsan hayatındaki serbest zamanın, fiziksel ve sosyoekonomik değerlendirilmesi ise rekreasyon etkinlikleridir¹⁴.

İnsanlar, uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme sağlık, beraber olma, heyecan duyma farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da aktif-pasif şekillerde kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon insanların boş zamanlarında yaptıkları ve gönüllü olarak katıldıkları etkinlikleri ifade etmektedir²². Latince recreatio kelimesinden gelen rekreasyon, etkinliklere katılan bireyin fiziksel, psikolojik, manevi veya zihinsel olarak yeniden yaratılmasını, yenilenmesini, zenginleştirilmesini, yaşam tecrübesini ve rutinlerin üstesinden gelebilmesini ifade etmektedir²². Genel anlamda ise insanın yenilenmesini, yeniden yaratılmasını veya yeniden yapılanması anlamına gelmektedir. Günümüzde Türkçe karşılığında ise kapsamlı bir şekilde serbest zamanları en iyi şekilde ve verimli değerlendirme olarak bilinmektedir. Diğer bir ifade ile bireylerin ya da çeşitli grupların serbest zamanlarında dinlendirici ve eğlendirici etkinliklere gönüllü ve kendi seçimleriyle katıldıkları etkinliklerin adıdır²².

İnsanlar materyal ve düşünsel yaşamlarını her gün sürdürmek için birbirleriyle sosyal ilişki içerisine girerler. Bu ilişkiyi de gerçekleştirmek ancak iletişimle mümkündür. İletişim olmadan etkileşim dolayısıyla ilişki de olmaz¹⁹. Bireyler arasındaki etkileşim iletişim yoluyla alıcının doğru bilgilendirmesi ikna edilmesi ve ona yön vererek iletişimi keyifli hale getirilmesini amaçlar. Birey karışışındaki insanı etkilemek, bilgi vermek, düşünce dünyasına yön vermek, ayrıca eğlendirme gibi birçok amaç içerisine girer. Amaçlar genellikle geleceğe yönelik beklentilerden oluşmaktadır. İletişim ise amaçların hızlı bir şekilde gerçekleşmesi için zorunlu bir araçtır. İnsan ancak deneyimleri sonucunda emir vermeyi, emir almayı, başkalarından bir şeyler istemeyi ve onların isteklerine yanıt verebilmeyi öğrenmekte, olayların nasıl ortaya çıktığı ve nasıl geliştiği hakkında bilgi sahibi olmaktadır²³. Bu bağlamda ilişkilerin en küçük birimi iletişimdir. Bu nedenle iletişim insanların toplumda sosyal olarak yer alabilmeleri için oldukça önemlidir¹⁹.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın evrenini, Konya Büyükşehir Belediyesi ve Merkez ilçelerinde aktif olarak hizmet sunan serbest zaman kuruluşları ve bu kuruluşlardan hizmet alan gençler (13-28 yaş) oluşturmaktadır. Tüm evrene ulaşmadaki maliyet ve zaman

sınırlılıkları nedeni ile araştırmanın örneklemini, 01 Eylül 2017 – 30 Aralık 2017 tarihleri arasında bu kuruluşlardan düzenli olarak hizmet alan ve tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 670 katılımcı oluşturmaktadır.

Tarama ve anket tekniği kullanılan bu araştırma, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerilerinin; yaş, cinsiyet eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı gibi bazı değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar taşıyıp taşımadığını belirlemeye yönelik betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmada, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeylerini belirlemek için "Sosyalleşme Boyutu" ve iletişim becerilerini belirlemek için de "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Ayrıca, gençlerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla da araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formundan yararlanılmıştır.

Sosyalleşme Boyutu

Araştırmada, gençlerin sosyalleşme düzeylerini ölçebilmek için Şahan (2007)¹⁵ 'ın Hacettepe kişilik envanteri, sosyotropi otonomi ölçeği, sosyal karşılaştırma ölçeği, sosyal tanıma anketi, kendini tanımlama envanteri gibi ölçeklerden yararlanılarak geliştirdiği "Sosyalleşme Boyutu" kullanılmıştır. Sosyalleşme Boyutu "Sosyalleşme" ve "Spor ile Sosyalleşme" boyutlarından oluşmaktadır. Bu araştırmanın amacına uygun olarak gerçekleşmesi için sadece sosyalleşme boyutu kullanılmıştır. Sosyalleşme boyutu, sosyalleşme kavramının ortaya çıkarılmasını amaçlayan 34 sorudan meydana gelmektedir. Soruların hazırlanmasında kapalı uçlu ve açık uçlu soru tipi ile birlikte 5'li likert tipi soru ölçeği kullanılmıştır. Likert tipi ölçekleme, ölçekleme yöntemleri arasında en çok kullanılan ve kuruluş ve güvenilirliği açısından en kolay olanıdır. Araştırmada kullanılmış olduğumuz likert ölçeği puanlaması "1:Hiç Katılmıyorum", "2:Katılmıyorum", "3:Kararsızım", "4:Katılıyorum", "5:Tamamen Katılıyorum" şeklindedir.

Sosyalleşme Boyutunun Güvenirliği

Sosyalleşme boyutunun güvenirliliği için likert tipi ölçekler için öncelikle kullanılan Cronbach Alpha formülü ile güvenilirlik katsayısının hesaplanması yöntemi kullanılmıştır. Buna göre sosyalleşme boyutunun güvenirliliği $\alpha = 0.739$ şeklinde hesaplanmıştır¹⁵.

İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği

Korkut (1996)⁸ tarafından 25 madde ve beşli likert tipi olarak geliştirilen ölçek, ilk olarak lise öğrencilerine yönelik hazırlanmış daha sonra üniversite öğrencileri ile 61 yetişkin üzerinde uygulanmıştır. Bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacı ile geliştirilmiş 5-li likert tipi bir ölçek olan İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği, 25 ifadeden oluşan ölçek hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru puanlanmaktadır. Tersine maddelerin olmadığı ölçekten elde edilen puanın fazlalısı bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir⁹. Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik çalışmasında, lise öğrencilerinden elde edilen verilerle yapılan varyans analizi sonuçları ölçeğin tek boyutlu olduğunu gösterir niteliktedir. Ölçeğin Empatik Eğilim Ölçeği, Dökmen (1988)⁵ ile yetişkinler için ana babalarla

yapılan benzer ölçekler geçerliği sonucunda elde edilen geçerlik katsayısı .58 olarak hesaplanmıştır⁸. Testin tekrarı yöntemi ile yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin güvenilirlik katsayısı.76 ($p<.001$) olarak elde edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak alfa değeri ise.80 ($p<.001$) olarak bulunmuştur⁸. Ölçeğin yetişkinlere yönelik olarak üç haftalık arayla yapılan testin tekrarı çalışması sonucunda güvenilirlik katsayısı.69 olarak hesaplanmıştır⁹. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan ölçek, bireylerin iletişim becerilerini algılama düzeyini belirlemede veri toplamak için kullanılabilir özellikler göstermektedir Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan 0'dır. Puanın yüksekliği bireyin kendini iletişim becerileri konusunda başarılı algıladığı biçiminde değerlendirilmektedir⁸.

Verilerin Analizi

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeklerin puan ortalamaları için, \bar{X} , ss, Sh^x değerleri tablolar halinde sunulmuştur.

Yapılan bu çalışmada sosyalleşme ölçeğine ilişkin elde edilen verilerin çarpıklık katsayısı -0,923 ve basıklık katsayısı 1,832 arasında olduğu tespit edilmiştir. İletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin çarpıklık katsayısı -1.026 ve basıklık katsayısı 2.099 olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre verilerin normal dağılım sergilemediği görülmektedir.

Veriler normal dağılım göstermediği için, normal dağılım özelliği göstermeyen dağılımlar için non-parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bu bağlamda:

1. Örneklem grubunu oluşturan gençlerin sosyalleşme ve iletişim becerileri değerlendirme ölçeklerinden elde edilen puan ortalamalarının cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Mann Whitney U testi,
2. Örneklem grubunu oluşturan gençlerin sosyalleşme ve iletişim becerileri değerlendirme ölçeklerinden elde edilen puan ortalamalarının yaş, eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Kruskal Wallis H testi,
3. Kruskal Wallis H testi sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere her bir grup için ayrı ayrı Mann Whitney U testi,
4. Örneklem grubunu oluşturan gençlerin sosyalleşme ve iletişim becerileri değerlendirme ölçekleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere Spearman's korelasyon analizi uygulanmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS programında çözümlenmiş anlamlılıklar minimum $p<.05$ düzeyinde sınıanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde örneklem grubunu oluşturan gençlerin sosyalleşme ve iletişim becerileri değerlendirme ölçeklerinden aldıkları puanların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi ve serbest zaman kuruluşlarını kullanma sıklığı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Gençlerin Sosyalleşme Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Sosyalleşme Düzeyi	Kadın	368	343,68	126473,50	52558,500	0,227
	Erkek	302	325,53	98311,50		

p<0,05

Tablo 1’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur (U=52558,500; p>0.05).

Tablo 2. Gençlerin Serbest Zaman Kuruluşlarında Katıldıkları Etkinliklerin Öncelik Sıralaması ve Dağılımları

Etkinliklerin Öncelik Sıralaması	1. Öncelik		2. Öncelik		3. Öncelik	
	N	%	N	%	N	%
Kişisel Gelişim Eğitimleri	159	23,7	105	15,7	98	14,6
Sanatsal Faaliyetler	62	9,3	84	12,5	63	9,4
Sportif Faaliyetler	218	32,5	123	18,4	82	12,2
Sosyal ve Kültürel Geziler	99	14,8	185	27,6	154	23,0
Seminer, Sempozyum, Panel ve Projeler	46	6,9	108	16,1	100	14,9
Gönüllülük ve Topluma Hizmet Etkinlikleri	86	12,8	65	9,7	173	25,8
Toplam	670	100,0	670	100,0	670	100,0

p<0,05

Tablo 2’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin serbest zaman kuruluşlarında katıldıkları etkinliklerin öncelik sıralamasında birinci sırada "sportif faaliyetler" (% 32,5), ikinci sırada "sosyal ve kültürel geziler" (% 27,6) ve üçüncü sırada "gönüllülük ve topluma hizmet etkinlikleri"(% 25,8) olarak sıralanmıştır.

Tablo 3. Gençlerin Sosyalleşme Ölçeği Puanlarının Farklı Değişkenlere Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Değişken	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	p
Sosyalleşme Düzeyi	13-16 yaş	130	303,28	3	7,498	0,058
	17-20 yaş	332	347,93			
	21-24 yaş	177	326,88			
	25-28 yaş	31	386,71			
Sosyalleşme Düzeyi	Ortaokul	59	345,70	4	0,672	0,955
	Lise	257	330,86			
	Ön Lisans	80	346,76			
	Lisans	264	335,01			
	Lisansüstü	10	317,45			
Sosyalleşme Düzeyi	1500 TL ve altı	148	332,38	3	1,471	0,689
	1501-2500 TL	245	326,02			
	2501-3500 TL	167	348,50			
	3501 TL ve üzeri	110	341,07			

p<0,05

Tablo 3'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* ölçeğinden aldıkları puanların farklı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testine göre sonucunda; yaş değişkeni [$X^2_{(3)} = 7,498$; $p > 0,05$], eğitim düzeyi değişkeni [$X^2_{(4)} = 0,672$; $p > 0,05$] ve aylık ortalama gelir değişkeni [$X^2_{(3)} = 1,471$; $p > 0,05$] değerlerinde bulunmuş. Grupların sıra ortalamaları arasındaki farka bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4. Gençlerin Sosyalleşme Ölçeği Puanlarının Farklı Değişkenlere Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Değişken	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	p
Sosyalleşme Düzeyi	İşçi	33	313,58	5	10,692	0,058
	Memur	20	412,95			
	Serbest meslek	25	293,46			
	Emekli	24	301,38			
	Ev hanımı	545	341,10			
	Diğer	23	248,22			
Sosyalleşme Düzeyi	İşsiz	17	229,79	5	9,704	0,084
	İşçi	152	333,50			
	Memur	116	333,70			
	Serbest meslek	167	339,90			
	Emekli	140	362,80			
Sosyalleşme Düzeyi	Diğer	78	306,69	5	1,995	0,850
	Okur-Yazar	49	350,86			
	İlkokul	332	335,17			
	Ortaokul	140	330,18			
	Lise	96	327,47			
	Lisans	40	367,34			
	Lisansüstü	13	304,62			

Sosyalleşme Düzeyi	Baba Eğitim	Okur-Yazar	21	392,81	5	2,636	0,756
		İlkokul	206	330,87			
		Ortaokul	113	341,20			
		Lise	159	326,78			
		Lisans	148	341,10			
Sosyalleşme Düzeyi		Lisansüstü	23	320,91	3	0,751	0,861
		Haftada 7 kez	25	331,72			
		Haftada 3-4 Kez	201	335,01			
		Haftada 1 Kez	217	344,00			
		Ayda 1 Kez	227	328,22			

p<0,05

Tablo 4’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* ölçeğinden aldıkları puanların farklı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; anne Meslek [$X^2_{(5)}= 10,692$; $p>0,05$], baba meslek değişkeni [$X^2_{(5)}= 9,704$; $p>0,05$], anne eğitim düzeyi değişkeni [$X^2_{(5)}= 1,995$; $p>0,05$], baba eğitim düzeyi değişkeni [$X^2_{(5)}= 2,636$; $p>0,05$], ve serbest zaman kuruluşlarını kullanım sıklığı değişkeni [$X^2_{(3)}= 0,751$; $p>0,05$], değerlerinde bulunmuş ve tüm değişken grupların sıra ortalamaları arasındaki farka bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır

Tablo 5. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
İletişim Becerisi	Kadın	368	365,48	134497,00	44535,000	0,000
	Erkek	302	298,97	90288,00		

p<0,05

Tablo 5’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (U=44535,00; $p<0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kadınların iletişim becerilerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Yaş	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İletişim Becerisi	A	13-16 yaş	130	271,20	3	18,715	0,000
	B	17-20 yaş	332	353,04			
	C	21-24 yaş	177	342,66			
	D	25-28 yaş	31	376,44			

p<0,05

Tablo 6'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$X^2_{(3)}= 18,715$; $p<0,05$]. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere iletişim becerilerinin yaş değişkeninin ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. Bu test sonuçlarına göre; 17-20, 21-24 ve 25-28 yaş grubunda yer alan gençlerin 13-16 yaş grubunda yer alan gençlere göre iletişim becerilerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi ve Aylık Ortalama Gelir Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	p
İletişim Becerisi	Ortaokul	59	296,92	4	7,334	0,119
	Lise	257	322,01			
	Ön Lisans	80	369,23			
	Lisans	264	345,17			
	Lisansüstü	10	384,75			
İletişim Becerisi	1500 TL ve altı	148	328,66	3	7,528	0,057
	1501-2500 TL	245	314,18			
	2501-3500 TL	167	365,43			
	3501 TL ve üzeri	110	346,75			

$p<0,05$

Tablo 7'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların eğitim düzeyi ve aylık ortalama gelir değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; eğitim düzeyi değişkeni [$X^2_{(4)}= 7,334$; $p>0,05$] ve aylık ortalama gelir değişkeni [$X^2_{(3)}= 7,528$; $p>0,05$] değerlerinde bulunmuş grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 8. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Farklı Değişkenlere Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Anne Meslek	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	p
İletişim Becerisi	İşçi	33	342,97	5	0,634	0,986
	Memur	20	321,73			
	Serbest meslek	25	333,02			
	Emekli	24	311,50			
	Ev hanımı	545	337,17			
	Diğer	23	324,87			
İletişim Becerisi	İşsiz	17	276,68	5	6,743	0,240
	İşçi	152	319,27			
	Memur	116	340,30			
	Serbest meslek	167	324,23			
	Emekli	140	365,36			

		Diğer	78	343,34			
İletişim Becerisi	Anne Eğitim	Okur-Yazar	49	293,91	5	3,706	0,592
		İlkokul	332	339,85			
		Ortaokul	140	339,43			
		Lise	96	322,91			
		Lisans	40	361,13			
		Lisansüstü	13	353,15			
İletişim Becerisi	Baba Eğitim	Okur-Yazar	21	301,90	5	4,246	0,515
		İlkokul	206	335,50			
		Ortaokul	113	340,81			
		Lise	159	320,85			
		Lisans	148	357,32			
		Lisansüstü	23	300,96			

p<0,05

Tablo 8’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların farklı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; anne meslek değişkeni [$X^2_{(5)}= 0,634$; $p>0,05$], baba meslek değişkeni [$X^2_{(5)}= 6,743$; $p>0,05$], anne eğitim düzeyi değişkeni [$X^2_{(5)}= 3,706$; $p>0,05$] ve baba eğitim düzeyi değişkeni ise [$X^2_{(5)}= 4,246$; $p>0,05$] değerlerinde bulunmuş ve tüm değişken grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 9. Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Serbest Zaman Kuruluşlarını Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Boyut	Kullanım Sıklığı	n	Sıra Ort.	Sd	X ²	p
İletişim Becerisi	Haftada 7 kez	25	362,86	3	1,464	0,691
	Haftada 3-4 Kez	201	329,55			
	Haftada 1 Kez	217	328,48			
	Ayda 1 Kez	227	344,47			

Tablo 9’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *iletişim becerileri değerlendirme* ölçeğinden aldıkları puanların serbest zaman kuruluşlarını kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; grupların sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$X^2_{(3)}= 1,464$; $p>0,05$].

Tablo 10. Gençlerin Sosyalleşme Ölçeği Puanları ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Değişken	İletişim Becerisi	
Sosyalleşme Düzeyi	r	,558**
	p	,000
	n	670

Tablo 10’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan gençlerin *sosyalleşme* puanları ile *iletişim becerisi* puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki ($r=.558$; $p<.01$) bulunmuştur. Yani serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeyleri artarken iletişim becerileri de artmaktadır.

TARTIŞMA

Gençlerimizin serbest zamanlarını değerlendirmek için katıldıkları rekreatif etkinlikler günümüzde toplum yaşamının vazgeçilmez unsurları haline gelmiştir. Yapılan sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlerle gençler kendilerini yenilemekte ve sosyalleşme olarak toplumun her kademesinde yer almaktadırlar.

Sosyalleşme gencin toplumsal kültürle bütünleşmesini ve içinde yaşadığı toplumla uyum sağlamasını mümkün kılan bir mekanizmadır. Sosyalleşme, gencin doğuştan itibaren belli aşamalardan geçerek kendisinden beklenen uygun rol ve normlardan haberdar olma, toplumun üyeliğini kazanma sürecidir. Bu süreçte gencin sosyalleşmesinde başta aile olmak üzere okul, akran grubu, iş hayatı ve kitle iletişim araçları önemli bir yer tutar.

İletişim ise insanın çevreye uyum sağlayabilmesi için gerekli olan en önemli öğelerden birisidir. İletişim yolu ile gençler zihinlerindeki kavram ve fikirleri açığa vurma, onları paylaşma ve değerlendirme olanağı bulurlar. Başkalarını etkileme, onlardan etkilenme, yararlanma, yararlı olma ve bir başarı gösterme iletişim sayesinde gerçekleşmektedir. Günlük yaşantıların temeli insan ilişkilerine dayanır ve gençler iletişim sayesinde ilişkilerini düzenler. İnsanı insan yapan belki de en önemli özellik, iletişim yeteneği ve bunun sonucunda ortaya çıkan kültürel birikimdir. Serbest zaman etkinliklerinin yararlarına ilişkin yapılan araştırmalar serbest zaman etkinliklerinin gençlere özellikle psikolojik, sosyolojik, sağlık, fiziksel, sosyalleşme ve iletişim alanlarında yarar sağladığını ortaya koymaktadır. Bu yararlı hareketler ülkemizde de gençlerin serbest zaman etkinliklerini iyi bir şekilde geçirebilmeleri için gerekli olan ortamın sağlanması gerekmektedir.

Yapılan bu çalışmada, serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin, sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerilerini incelemek ve gençlerin sosyalleşme düzeyleri ve iletişim becerileri cinsiyet, yaş, eğitim durumu, ailenin aylık geliri, anne ve baba meslek durumu, faaliyetlere katılım türü ve faaliyetlere katılım sıklığı gibi çeşitli değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş, yorumlanmış ve tartışılmıştır. Bu araştırmanın sonunda gençlerin sosyalleşme düzeyini ve iletişim becerileri birçok faktörün etkilediği tespit edilmiştir. Araştırmamızın örneklem grubunu oluşturan gençlerin çoğunun kadın olduğu ve cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkekler arasında sosyalleşme boyutu puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir. Çalışmamıza katılan genç kadınların oranının fazla olması serbest zaman kuruluşlarının çoğunun kamu kurum ve kuruluşu olması ayrıca güvenli noktalarda hizmet sunması, kadınların kendilerinin güvende hissetmelerine ve bu tür ortamlar sayesinde sosyalleşmelerine ve mümkün olduğu kadar kapalı ortamlarda hizmet sunmalarına bağlanabilir.

Özdeş (2005)¹² yapmış olduğu çalışmada sporun sosyalleşme sürecine olumlu katkılar sağladığı dolayısıyla, spor eğitimi alan bireylerin sosyalleşme sürecini daha etkin bir biçimde yaşayabilecekleri kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir. Ayrıca spor eğitiminin topluma faydalı bireyler sağlayacağı görüşü kadınlarda; erkeklere göre, daha baskın olduğu bir serbest zaman etkinliği olarak Sportif aktivitelerin kadınların erkeklere göre daha fazla sosyalleşmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir¹².

Yapmış olduğumuz çalışmanın sonuçlarıyla örtüşen diğer bir çalışmada Şahan'ın (2007)¹⁵ çalışmasıdır. Çalışmanın örnekleminin geneli açısından sporun öğrencilerin

sosyalleşme düzeyleri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını; ancak cinsiyet açısından ise sporun kadın öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı sağladığını belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ayrımına göre, bayanların erkeklere göre sosyalleşme ve spor sosyalleşme düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bayanların sporun fiziksel ve biyolojik etkilerini bilmeleri, spor aktivitelerini mücadeleden çok beden ve ruhsal gelişimlerini destekleyen bir unsur olarak görmelerinden dolayı spor ve sosyalleşme düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Şahan (2007)¹⁵, Theberge (2000)¹⁸ ile Abraham (1998)¹ de yapmış oldukları çalışmalarda da bayanların serbest zamanlarında katıldıkları etkinliklerin spor yoluyla sosyalleşmelerinde erkeklere göre daha yüksek düzeyde oldukları tespit edilmiştir.

Serbest Zaman Kuruluşlarından yararlanan gençlerin Katıldıkları Etkinliklerin Öncelik Sıralamasına bakıldığında birinci sırada "sportif faaliyetlere" katıldıkları görülmektedir. Bu nedenle sporun gençlerin sosyalleşme aracı olarak kullandıkları en temel etkinlik türünün sportif faaliyetler olduğu söylenebilir ayrıca günümüzde spor, yaşamımızın bir parçası haline gelmiş ve insanlar zaman ve mekân fark etmeksizin sportif faaliyetlere katılım sağlamaktadırlar.

Özçelik'in (2007)¹¹ çalışmasında okullarda beden eğitimi derslerinin öğrencilerin sosyalleşmesine etkisi araştırılmış, uygulanan anketle bireyin sosyalleşmesinde beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin öneminin büyük olduğu belirtilmiştir.

Yıldız'ın (2015)²⁰ çalışmasında ise spor yapan öğrencilerin, haftalık spor yapma sıklıklarının düşük olduğu, spor yapma biçimlerinin ve amaçlarının sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri üzerinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Gök'ün (2016)⁶ Araştırma sonucunda; Ortaöğretim öğrencilerinin okudukları okul türlerine göre sosyalleşme ve spor ile sosyalleşme düzeyleri ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Yapılan bu çalışmalar araştırmamızı destekler nitelikte ve çalışmamızla paralellik göstermektedir. Bu değerlendirmelere göre çeşitli değişkenler açısından gençlerin sosyalleşme düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olmasa da genel olarak gençlerin serbest zamanlarında katılmış oldukları sosyal, sanatsal kültürel ve sportif etkinliklerle kendilerinin her türlü toplumsal gelişimlerine sosyalleşmelerine katkı sağladığı yapılan çalışmalarda görülmektedir.

Yapmış olduğumuz çalışmanın iletişim becerileri değerlendirme ölçeği ve bazı değişkenlerine göre incelediğimizde, Serbest zaman kuruluşlarından yararlanan Gençlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Cinsiyet Değişkenine göre bakıldığında sıra ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kadınların iletişim becerilerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçların kadınların serbest zaman kuruluşlarını daha sık kullanmaları ve genel olarak sosyalleşme sürecinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Çalışmamıza paralel olarak, Korkut (1996)⁸ yapmış olduğu çalışmada kadın ve erkek gruplarının puanlarının karşılaştırılması ile yapılan geçerlik çalışmasında puanlar arasında kadınların lehine anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Yine bu da çeşitli etkinliklerde kadınların oransal olarak sosyalleşme sürecinin bir parçası olduğu belirtilmektedir⁸.

Bulut'un (2004)³ ilköğretim sınıf öğretmenlerinin, iletişim becerisine yönelik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada genel olarak bakıldığında, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre iletişim becerisi "etkililik" ve "yeterlilik" alt boyutlarında daha yüksek ortalamaya sahip oldukları saptanmıştır. Öğretmenlerin mesleki verimlilik derecelerine ilişkin algılamalarına göre iletişim becerileri toplam puanları ortalamaları arasında ve iletişim becerileri alt ölçekleri olan "empati, eşitlik, etkililik ve "yeterlilik" puanlarının ortalamaları arasında fark saptanmamıştır³. Bingöl ve Demir'in (2011)² de yaptığı Araştırmanın bulgularına göre Amasya Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin genel olarak İBDÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu, iletişim becerisi algılarının bölüm ve akademik başarı algısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, araştırma kapsamındaki diğer değişkenlere bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır².

Serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençler arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere iletişim becerilerinin yaş değişkeninin ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. Bu test sonuçlarına göre; 17-20, 21-24 ve 25-28 yaş grubunda yer alan gençlerin 13-16 yaş grubunda yer alan gençlere göre iletişim becerilerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre yaş kategorilerine göre 17-28 yaş arasında bulunan genç kesimin serbest zaman kuruluşlarından daha fazla yararlandığı ve gençlerin yaşları ile iletişim becerisi düzeylerinde olumlu yönde kademeli olarak artış olduğu görülmektedir. Çalışmamızın bulgularını gençlerin eğitim seviyelerine göre baktığımızda büyük bir bölümünün lisans eğitimi alan ya da mezunu olduğu görülmektedir. Bu verilere göre Türkiye de üniversiteleşme sayısının günden güne arttığı dönemde bu sürece eşdeğer olarak yaptığımız çalışmaya katılanların da lisans mezunu oranının hayli yüksek olduğu söylenebilir.

Literatürde çalışmamıza benzer birçok çalışma bulunmaktadır. Lindsey'in (2012)¹⁰ üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada da kampüs rekreasyonel spor tesisleri ve programından iletişim becerileri bakımından öğrencilerin %80'inin yarar gördüğü belirtilmiştir¹⁰. Haines ve Fortman (2008)⁷ 'da yaptıkları çalışmada üniversite spor kulüplerine katılan öğrencilerin öntest-sontest puanlarını karşılaştırdıklarında iletişim becerisi puanlarının arttığını görmüşlerdir⁷.

Tepeköylü ve ark. (2011)¹⁶ üniversite öğrencileriyle; yaptıkları çalışmada da ders dışı aktivite olarak spor takımlarında spor yapan öğrencilerin iletişim becerilerinin spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir¹⁶. Tepeköylü ve ark. (2009)¹⁷ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileriyle yaptıkları diğer bir çalışmada da örneklem grubunun iletişim becerilerinin yüksekliği, büyük bir çoğunluğunun (%88.9) sporcu olarak ya da serbest zaman aktivitesi olarak spor yapıyor olmalarına bağlanmıştır¹⁷. Camire ve ark. (2009)⁴ lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada okul tabanlı spor programları kapsamında okul spor takımlarında olan öğrencilerin sosyal becerilerini spor yolu ile geliştirdikleri görülmüştür.

Gençlerin Sosyalleşme Boyutu Puanları ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular örneklem grubunu oluşturan gençlerin sosyalleşme puanları ile iletişim becerisi puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Genel olarak serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılan gençler sosyalleşme düzeylerini artırırken aynı zamanda iletişim becerilerini de olumlu olarak artırdıkları görülmektedir. Yaptığımız çalışmanın bulgularına benzer

durumundaki bir diğer çalışma, Tepeköylü ve ark. (2009)¹⁷ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerisi Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi amacıyla yapmış oldukları çalışmadır. Çalışmanın anne eğitim düzeyi ve anne mesleğinin öğrencilerin iletişim becerisi algıları bakımından anlamlı bir farklılık yaratmadığı, Baba eğitim düzeyinin ve baba mesleğinin öğrencilerin iletişim becerisi algıları bakımından anlamlı bir farklılık yaratmadığı, Öğrencilerin yaşadıkları yerleşim merkezi ve ailelerinin aylık toplam gelirlerine göre iletişim becerisi algıları bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamış fakat cinsiyet değişkenine göre iletişim becerisi algılarında kadınların lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuç öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%88.9) sporcu olarak ya da serbest zaman aktivitesi olarak spor yapıyor olmalarına bağlanmıştır¹⁷.

Öztürk araştırmasında araştırma bulgularına göre, sporla ilgili oyun uygulamalarına katılan öğrencilerin iletişim becerisi algıları son test puanlarının katılmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Deney ve kontrol gruplarının cinsiyete göre iletişim becerisi algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ve öğrencilerin sporla ilgili oyun uygulamalarına katılma durumu ile cinsiyetin iletişim becerisi algıları üzerindeki ortak etkisinin de istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı belirlenmiştir¹³.

Yapılan çalışmalardaki bulgular incelendiğinde çeşitli yaş gruplarındaki gençlerin sosyalleşme düzeylerini ve iletişim becerilerini çeşitli değişkenler açısından birçok faktörün etkilediği görülmektedir. Bu Sonuçlara ve yapılan tüm araştırmalara göre yaş, cinsiyet ve bazı değişkenler açısından incelendiğinde zaman ve mekan fark etmeksizin rekreasyon etkinliklerine katılan ve serbest zaman kuruluşlarından yararlanan gençlerin sosyalleşme düzeylerinde ve iletişim becerilerinde artış olduğu görülmektedir.

ÖNERİLER

- ✓ Rekreasyon etkinliklerinin, gençler üzerindeki zararlı alışkanlıkları azaltıp azaltmadığı bakımından inceleme yapılıp, yeni metotlar geliştirilebilir.
- ✓ Yükseköğretim, ortaöğretim ve tüm eğitim kategorilerinde eğitim programları, ihtiyaç analizleri yapılarak programların rekreasyon etkinliklerine ve toplum içinde aktif rol almalarına yönelik olarak yapılandırılabilir.
- ✓ Gençliğin bütün sorunları tartışılarak yeni çözümler üretilip, sosyalleşme alanları ve geniş kapsamlı gençlik politikalar oluşturulabilir.
- ✓ Serbest zaman etkinliklerinin gençlerin daha farklı becerilerine etkileri incelenip, yeni önerilerle güçlendirilebilir.
- ✓ Gençlerin iletişim ve sosyal becerileri sosyal uyum problemleri, stresle başa çıkma, dikkat ve algı gibi bazı değişkenler açısından incelenebilir.
- ✓ Gençlerin iletişim ve sosyal becerilerini ölçecek yeni ve kapsamlı ölçekler geliştirilip, daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Serbest zaman etkinliklerinin sosyalleşme süreci ve iletişim becerisine olan etkisi göz önüne bulundurularak eğitim kurumlarının her yıl düzenli olarak yaptıkları rekreatif ve spor şenliklerinin birkaç günde sınırlamak yerine eğitim ve öğretim dönemlerinin bütününe yayılması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Abraham A. (1998). Geschlecht als strukturdimension sozialer ungleichheit-auch im sport. İçinde: K. Cachayand I. Hartmann-Tews (Editör). Sport und Soziale Ungeichkeit. Stuttgart. Verlag Staphanie Naglschmid.
2. Bingöl G., Demir A. (2011). Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. *Göztepe Tıp Dergisi*. 26(4), 152-159.
3. Bozkurt Bulut N. (2004). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(4), 443-454.
4. Camire M., Trudel P., Forneris T. (2009). High school athletes' perspectives on support, communication, negotiation and life skill developmet. *Qualitative Research in Sport and Exercise*. 1(1), 72-88.
5. Dökmen Ü. (1988). Empatinin yeni bir modele dayanarak ölçülmesi ve psikodrama ile geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 21(1), 155-190.
6. Gök M. (2016). Ortaöğretimde aktif spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
7. Haines DJ., Fortman T. (2008). The collge recreational sports learning environment. *Recreational Sports Journal*. 32, 52-61.
8. Korkut F. (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2(7), 18-23.
9. Korkut F. (1997). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. 208-218.
10. Lindsey RR. (2012). The benefits and satisfaction of participating in campus recreational sports facilities and programs among male and female African American students: a pilot study. *Recreatioanl Sports Journal*. 36, 13-24.
11. Özçelik E. (2007). Öğrencilerin sosyalleşmesinde beden eğitimi dersinin rolü. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
12. Özdiñç Ö. (2005). Çukurova üniversitesi öğrencilerinin sporun ve spora katılımın sosyalleşmeyle ilişkisi üzerine görüşleri. *Sportmetre Dergisi*. 3(2), 77-84.
13. Tepeköylü Öztürk Ö. (2012). Ders dışı etkinlik olarak uygulanan sporla ilgili oyunların ortaöğretim öğrencilerinin iletişim becerisi algılarına etkisi. Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Manisa.
14. Sevil T., Şimşek KY., Katırcı H., Çelik VO., Çeliksoy MA. (2012). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. 1.Baskı. Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri. Eskişehir.
15. Şahan H. (2007). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
16. Tepeköylü Öztürk Ö., Soytürk M., Daşdan Ada EN., Çamlıyer H. (2011). Üniversite takımlarında sporcu olan öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*. 22(2), 43-53.
17. Tepeköylü Ö., Soytürk M., Çamlıyer H. (2009). "Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin (Besyo) iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler

- açısından incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 7(3), 115-124.
18. Theberge N. (2000). *Gender and sport*. İçinde: Coakley J., Dunning E. (Editör). London: Sage.
 19. Yetim A., Cengiz R. (2012). *İletişim ve spor*. Berikan Yayınevi. Ankara.
 20. Yıldız Y. (2015). *Spor ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Muğla.
 21. Yurtsever Z. (2011). *Üniversite gençlerinde riskli davranışlar*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri.
 22. Yüncü D., Coşkun İ.O., Sevil T., Özel Ç.H., Yüncü H.R., Şimşek K.Y. (2013). *Rekreasyon yönetimi*. 1. Baskı. Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri. Eskişehir.
 23. Zıllıoğlu M. (2014). *İletişim nedir*, Cem Yayınevi. İstanbul.

